

Наталя СИРОТИНСЬКА (Львів)

РЕПЕРТУАР ПРАЗНИЧНИХ СТИХИР УКРАЇНСЬКИХ НОТОЛІНІЙНИХ ІРМОЛОГІОНІВ

Важливою рисою богослужебного обряду християнської Церкви є його організація за двома часовими вимірами — циклічним, пов'язаним із пасхальним відліком, та лінійним, базованим на календарному літочисленні. За цими принципами визначалися рухомі та нерухомі системи відліку й відповідно укладалися літургійні збірники. Так, піснеспіви Тріоді та Октоїха організовані за рухомими колами, а жанри Мінеї — за календарем церковного року¹. Зауважимо, що найдавніші мінейні пам'яті не творили окремої книги й знаходилися в Тропологиях, які містили тексти Октоїха та Тріоді². В українських нотолінійних Ірмологіонах бачимо таку ж особливість — поєднання гимнографічного репертуару, організованого за двома щойно названими часовими вимірами, який, у свою чергу, позначений вибірковим принципом за найбільшими празниками та найбільш необхідними у літургійній практиці жанрами.

Український тип Ірмологіона як єдиної нотної літургійної книги виникає приблизно в другій половині XVI ст. Універсальність забезпечила цьому типові збірника гнучку пристосованість до богослужебної практики. Ірмологіон став також унікальним прикладом масштабної всеукраїнської реформи, коли в стислі терміни й буквально на всіх землях українського етносу було не тільки відібрано оптимальний півчий матеріал, але й переведено його з давньої кулізмяної нотації на нову п'ятилінійну.

В українському Ірмологіоні представлені піснеспіви Літургії (Йоана Златоустого, Василя Великого та Преждеосвячених Дарів), осмогласні

¹ Оскільки Святе Письмо не знало юліанського календаря і за відлік часу приймалася дата Пасхи, перехід на літочислення за юліанським календарем спричинив появу іншого часового виміру. Суперечності щодо різного відліку часу було розв'язано на Нікейському Соборі 325 р., коли узаконено дві календарні системи — рухомих і нерухомих празників. Цікаво, що в римо-католицькому богослуженні ці два різні відліки часу мають чітке термінологічне визначення: пасхальний цикл іменується *proprium de tempore*, а тексти за юліанським календарем — *proprium de sanctis*. Тож наголошується пріоритет пасхального відліку, оскільки саме до нього віднесено високе поняття часу *tempus* (див.: М. Мурьянов. *Гимнография Киевской Руси*. Москва 2003, с. 29).

² До VIII ст. Мінеї як самостійних літургійних книг ще не було, найдавніші грецькі списки датовані IX ст. (див.: Н. Нечунаева. *Минейя как тип славяно-греческого средневекового текста*. Таллин 2000, с. 55).

цикли, подібні стихирам, стихирі празничні, ірмоси та нерідко й повні канони празничних мінейних циклів, великопостні піснеспіви та деякі важливіші жанри Вечірні, Утрені й окремих треб. Така загальна структура ілюструє процес оновлення типології усталеного ще у Візантії репертуару богослужбних книг на теренах України. До цього часу існувала сформована монументальна гімнографічна структура, з неперервними лініями смислового зв'язку поміж окремими частинами – Евхологієм, Постною і Цвітною Тріодями, Мінеями, Октоїхом, Ірмологіоном, Кондакарем, Стихирарем, які регулювалися Типіконом. Тож створення на цьому тлі українського Ірмологіона відобразило новітні тенденції, пов'язані з естетикою ранньомодерного часу та певною ієрархією літургійних жанрів у богослуженнях.

Основна характеристика жанрів українського Ірмологіона пов'язана з їхньою приналежністю до осмогласної організації або до мінейного річного кола. Перші виконувалися до шести разів у році в межах повторення осмогласного циклу, а другі — у період святкування певного празника. Відповідно, й основою для формування розділів Ірмологіона стали піснеспіви таких богослужбних книг, як Октоїх та Мінея празнична (Анфологіон чи Трефологіон)³, а перегляд структури богослужбних збірників та відбір основних піснеспівів уже були відомі в літургійній практиці. Основними причинами цього були, з одного боку, місіонерські умови здійснення богослуження, що вимагало найнеобхіднішого літургійного матеріалу, а з іншого – велика вартість повного комплексу піснеспівів, як, наприклад, Міней службних, котрі відповідали річному колу дванадцяти місяців.

Отже, богослужбна практика не відкидала можливості тих чи інших структурних змін, які виникали в різні періоди й на різних етнічних територіях. Загальний огляд літератури вказує, що основні трансформації відбувалися в двох напрямках — переміщення жанрів або вибірковість та скорочення. Такі процеси не свідчили про занепад традиції, але вказували на характерну рису пізніх візантійських Ірмологіонів — наявність так званих «комбінованих» канонів, скомпонованих з ірмосів різних канонів найдавніших джерел. Свого часу побутувала думка, що це явище свідчить про занепад поетичного жанру; проте, як виявилось, жанр канону не втратив свого значення, а грецький Ірмологіон став наріжним каменем мелодичного репертуару

³ Мінеї празничні включали тільки служби найважливіших християнських свят, тимчасом як Мінеї службні сформувалися пізніше й були результатом заповнення календаря всіх днів року (див.: Н. Нечунаєва. *Минея как тип славяно-греческого средневекового текста*. с. 72).

грецької Церкви⁴. Тож виникнення українського Ірмологіона є свідченням загальних тенденцій, пов'язаних із богослужбними потребами і, водночас, із впливами естетики ранньомодерної доби, а також зі створенням п'ятилінійної нотації. Проте головним є те, що такі інновації без сумніву принесли добрий результат, зберігаючи добре прочитуваний літургійний півчий матеріал.

До репертуару окремого розділу празничних мінейних жанрів українських Ірмологіонів входить група стихир, тоді як канони празників розміщені переважно окремо в осмогласному розділі, згідно з гласовою відповідністю.

Метою нашої статті є зіставлення повних списків інципітарію стихир дванадесятих празників за текстами ненотованих Міней киево-печерського друку кінця XIX ст. та аналогічних інципітів нотованого Любачівського ірмологіона 1674 р. (ЛІМ, Рук 103), який відображає характерний для того часу репертуар парохіяльних храмів (нотні інципіти відзначено символом *). Подаємо також вказівки на гласи кожної групи стихир.

Різдво Пресвятої Богородиці⁵

стихири на *Господи воззвах*

- * Днесъ иже на разумнѣх престолѣх почиваяй бгъ глас 6
 Сей день гдень, радуйтеся людїе
 Аще и бжественнымъ хотѣніем, свѣтлыя неплодны жены
 прозябоша
 Днесъ неплодная врата отверзаются
 Днесъ всемірныя радости провозвѣщенїе
 Днесъ неплодная бо анна раждаеть бгоотроковицу

слава і нині

- * Днесъ иже на разумныхъ престолѣхъ (перша стихира повторена)

стихири на *литїї*

- Начало нашего спасенїя, людїе, днесъ бысть глас 1
 Прїйдите любодѣвственнїи вси, и чистоты рачителїе глас 2
 Что шумъ празднующихъ бываетъ
 Пронареченная всѣхъ црица, бжїе обителище

⁴ Див.: Miloš Velimirović. The Influence of the Byzantine Chant on the Music of the Slavic Countries // *Thirteenth International Congress of Byzantine Studies*. Oxford 1966, с. 119-140.

⁵ *Аннїя, мѣсяць сентябрь. Вісвѣ аѣтїг* (передрук: Москва 1997, с. 145–167).

слава і нині

Въ благознаменитый день праздника нашего глас 8

стихири на стиховні

Всемирная радость от праведныхъ возсія намъ... глас 4

Аггловымъ прореченіємъ, плодъ пречисть

Неплоды безчадна анна, днесь руками да восплещеть свѣтло

слава і нині

* Прїйдіте вси вѣрніи къ двѣ тецемъ глас 8

стихири на хвалітех

* О дивнаго чудесе,
источникъ жизни от неплодныя раждается глас 1

* О дивнаго чудесе, от неплодове плодъ возсія

* Столпъ цѣломудрія одушевленъ, и свѣтлое прїятилице

слава і нині

* Сей день гден, радуйтеся людіе глас 6

Воздвиження Чесного і Животворящего Хреста⁶*стихири на Господи воззвах*

Крестъ воздвигаемъ, на немъ вознесеннаго стрсть прчтую глас 6

Мойсей предобрази тя, руки простерь на высоту

Кресте пречестный, егоже обстоять аггельстїи веселящесея

слава і нині

* Прїйдите всѣ языцы, благословенному древу поклонимся глас 2

стихири на литїї

Днесь яко воистинну святвѣщанный глагол двдовъ глас 1

Насажденное въ кранїевѣ мѣстѣ древо сущаго живота

Прообразуя крестъ твой, хрсте...

Бжтвенное сокровище въ земли скрывается глас 2

Рукъ премѣненіе парїарха іакова на благословеніе чадъ

Ты мой покровъ державенъ еси

Восплещемъ днесь пѣсенное торжество глас 4

Свѣтосїяненъ звѣздами образъ предпоказа, кресте

⁶ Яннїя, мѣсяць септемврий. Вієвъ лѣтїг (передрук: Москва 1997, с. 273–295).

слава і нині

* Честнаго креста, хрсте глас 4

стихири на стиховні

Радуйся, живоносный кресте,
благочестія непобѣдимая побѣда глас 5

Радуйся, господень кресте,
имже разрѣшися от клятвы челоуѣчество

Радуйся, слѣпыхъ наставниче, немощныхъ врачу

слава і нині

* Єгоже древле мойсей прообразоваль собою глас 8

стихири на хвалітех

* О преславнаго чудесе, живоносный сад глас 8

* О преславнаго чудесе, яко гроздь исполненъ живота

О древо пречестное,
имже воспріяхомъ во Едемѣ безсмертнующую пищу

* О преславнаго чудесе,
широта креста и долгота небеси равна есть

слава і нині

* Днесъ происходит крестъ господень глас 6

Введення Пресвятої Богородиці в храм⁷*стихири на Господи воззвах*

* Днесъ, вѣрній, ликовствуимъ глас 8

* Днесъ храмъ одушевленный святія славы хрта бга нашего

* Ты пророкомъ проповѣданіе, апостоловъ слава

ины стихири

Во святыхъ стая,
стая и непорочная стымъ дхомъ вводится глас 4

Отроковицы, радующеся и свѣщи имуще

Веселяся пріими, захаріе, возопи анна всехвальная

слава і нині

* По ржтвѣ твоємъ, бгоневѣсто влчце глас 8

⁷ *Аннія, мѣсяць поемврий. Кієвъ аѣчг* (передрук: Москва 1997, с. 367–396).

стихири на литії

Да радується днесь небо свыше,
и облацы веселіє да кропятъ глас 1

Днесь бговмѣстимый храмъ бца,
въ храмъ гдень приводится глас 4

Прїйдите, всі вѣрніи, єдину непорочную восхвалимъ

слава і нині

Возсія день радостенъ и праздникъ всечестенъ глас 5

стихири на стиховні

Радуйся небо и земля, небо оумное грядущее зряще глас 5

Анна бжственная благодать явѣ

Внутрь храмъ бжїй, бговомѣстимый храмъ возлагается

слава і нині

* Днесь, собори вѣрныхъ сошедшеся,
дховнѣ да торжествуимъ глас 6

* Днесь бговмѣстимый храмъ
бца въ храмъ гдень приводится глас 4

стихири на хвалітех

Свѣщеносицы дѣви,
приснодѣву свѣтло провождающе глас 1

Обѣщанія стаго и плодъ блгославный

Нбснымъ воспитана, дѣво, хлѣбомъ, вѣрно въ храмѣ гдни

Да отверзется дверь богопрїятнаго храма

слава і нині

* Днесь въ храмъ приводится всенепорочная дѣва глас 2

Різдво Ісуса Христа⁸

стихири на Господи воззвах

* Прїйдите возрадуемся гдєви, настоящую тайну сказующе глас 2

* Гду ісусу рождшуся от стыя двы, присвѣтишася всяческая

* Царство твое, Христе, боже, царство всѣхъ вѣковъ

* Что тебѣ принесем, хрсте, яко явился еси на земли

⁸ Яннїя, мѣсяць декабрьїи. Києвъ аѡч҃г (передрук: Москва 1997, с. 492–520).

слава і нині

* Августу единачалствующу на земли глас 2

стихири на литії

Небо и земля днесь пророчески да возвеселятся глас 1

Небо и земля днесь совокупишася, рождшуся христу

* Слава въ вышнихъ бгу,
въ вифлеемѣ слышу от безплотныхъ днесь

По образу и по подобію, истлѣвша преступленіємъ

слава

* Волсви, персідстїи царіе глас 5

і нині

* Ликують аггли вси на нбси,
и радуются человѣцы днесь глас 6

стихири на стиховні

Веліе и преславное чудо совершися днесь глас 2

Днесь раждаеть два творца всѣхъ,
едемъ приносит вертепъ глас 3

* Господу іису рождшуся въ вифлеемѣ іудейстѣмъ

слава

* Веселися, іерусалиме,
торжествуйте вси любящїи сіона глас 4

і нині

* Въ вертепъ вселился еси, хрте бже, яслы тя воспрїяша глас 4

стихири на хвалітех

* Веселитесь праведнїи, небеса радуйтеся глас 4

* Бце дво, рожшая спса, оупразднила еси первую клятву євину

* Прїидите воспоемъ мтръ спсову,
по ржствѣ паки явльшуюся дву

* Оцъ благоизволи, слово плоть бысть

слава

* Егда время еже на землю пришествїя твоего глас 6

і нині

* Днесь христось въ вифлеемѣ раждається от дѣвы глас 2

Богоявлення⁹

стихири на Господи воззвах

- * Просвѣтителя нашего,
просвѣщающаго всякаго челоуѣка глас 2
- * Избавителю нашему, от раба крещаему
- * Йорданскія струи тебе источника пріяша
- * Спасти хотя заблуждшаго челоуѣка

слава і нині

- * Приклонилъ еси главу предтечи, сокрушилъ еси главы зміевъ

стихири на литіі

- Одѣваяйся свѣтомъ, яко ризою, насъ ради глас 4
- Тебе в дусѣ огни очищающа грѣхъ міра
- Прійдите, подражаимъ мудрыя двы
- Крещается хртось, и восходитъ от воды
- Трепеташе рука крестителява

слава

- * Гди, исполнити хотя, яже оуставилъ еси от вѣка глас 8

і нині

- * Днесъ тварь просвѣщается

стихири на стиховні

- На іорданстѣй рѣцѣ видѣвъ тя іоаннъ глас 2
- Выдѣша ты воды, бже
- Днесъ небесе и земли творецъ приходитъ плотію на іорданъ

слава і нині

- * Еже от дѣвы слнце, видя, иже от неплодове свѣтильникъ глас 6

стихири на хвалітех

- Свѣтъ от свѣта, возсія мірови хртось, спсѣ нашъ глас 1
- Како ты, хрте, раби влдку достойно почтимъ
- Ты во іорданѣ крещся
- Истинный свѣтъ явися

⁹ *Анній, мѣсяць яннуарій. Кієвъ аѣчг* (передрук: Москва 1997, с. 151–191).

слава

Аггль изъ неплодныхъ ложеснь произшелъ еси глас 6

і нині

* Днесъ христось на іордан пріиде креститися глас 2

Стрітєння¹⁰*стихири на Господи воззвах*

Глаголи, сімеоне, кого нося на руку въ церкви радуешися глас 1

Пріими, сімеоне,

егоже подъ мракомъ мойсей законополагающа

Пріидемъ и мы, пѣсньми божественными христа оусрящемъ

слава і нині

* Да отверзется дверь небесная днесъ глас 6

стихири на литії

Ветхій деньми, иже законъ древле въ сїнаи давъ мойсею глас 1

Днесъ древле мойсею въ сїнаи законъ подавый

Ємуже вышніи служителіє съ трепетомъ молятця глас 2

Днесъ симеонъ на руки господа славы подемлеть..

Сщеннаго сщенная два принесе во стилище стителю

Зиждитель нбсе и земли на рукахъ ношашеся

Днесъ симеонъ старецъ во храмъ входить радуяся духомъ

слава

Испытайте писанїя, якоже рече,

во евангелїихъ хрсъ бгъ наш

глас 5

і нині

Ветхій деньми младенствоваль плотїю

глас 5

стихири на стиховні

Оукраси твой чертогъ сїоне, и подими ця хрта глас 7

Возсіявшаго прежде вѣкъ от отца

Носимаго на колесницѣ херувимстѣй

слава і нині

Иже на херувімѣхъ носимый и пѣваемый от серафїмъ глас 8

¹⁰ Жинїя, мѣсяць феvрвартїй. Вісвѣз аѡчг (передрук: Москва 1997, с. 24–54).

Неділя Цвітна¹²стихири на *Господи воззвах*

Днесъ блгодать стаго Дха насъ собра глас 6
 Имѣяй пртоль нбо
 Прїидите и мы днесъ весь новый Іиль
 Честное Воскрсеніе твое прообразуя намъ
 * Прежде шести дней Пасхи, прїиде

слава

Днесъ блгодать стаго Дха насъ собра

стихири на *литїї*

Всестый Дхъ аплы научивый глаты глас 1
 Собезначальный и соприсносуцный
 Прежде шести дней Пасхи, гласъ
 Входящу ти Гди во стый градъ глас 2
 Слава тебѣ Хрсте, въ вышнихъ сѣдѣщему на прстолѣ

слава і нині

Прежде шести дней бытія Пасхи глас 3

стихири на *стиховні*

Радуйся и веселися граде Сїоне глас 8
 Прїиде Спсъ днесъ во градъ Іерусалимъ
 На херувімѣхъ носимый

слава і нині

Днесъ блгодать стаго Дха насъ собра

стихири на *хвалітех*

Множество народа Гди глас 4
 Хотящу тебѣ внити во стый градъ
 Изьдите языци, изьдите и людіе
 Общеє воскрніе, прежде вольныя стрсти твоея

слава і нині

Прежде шести дней Пасхи, прїиде Іисъ въ Вифанію глас 6

¹² Трїодъ Постнал. Москва 1992, с. 35–58.

Вознесіння Ісуса Христа¹³стихири на *Господи воззвах*

Гдѣ вознесеса на небеса, да послеть утѣшителя міру глас 6
 Гди, твоему вознесенію оудивишася херувіми
 На горахъ стыхъ зряще твое вознесеніе хрте
 Господи, апостоли яко видѣша тя, на облацѣхъ возносима
 Господи, смотренія совершивъ таинство

слава і нині

* Нѣдръ отческихъ не разлучя, сладчайшій ісусе глас 6

стихири на *литії*

Возшедь на небеса, от онудуже и сошелъ еси глас 1
 Возшелъ еси хрте къ безначальному отцу твоему
 Ангели твои гди, апломъ глаголаху
 Егда пришелъ еси на гору хрте елеонскую глас 4
 Низшедшее естество адамово, въ дольнѣйшія страны земли
 Егда вознеслся еси во славъ хрте бже

слава і нині

Гди, таинство еже от вѣковъ сокровенное глас 4

стихири на *стиховні*

* Родился еси яко самъ восхотѣлъ еси глас 2
 Воспріемлему тебѣ хрте от горы масличныя
 Вознеслся еси во славъ на горѣ масличнѣй хрте бже

слава і нині

Взыде бгъ въ воскликновеніи, гдѣ во гласѣ трубнѣ глас 6

П'ятдесятниця¹⁴стихири на *Господи воззвах*

Пятидесятницу празднуимъ, и духа пришествие глас 1
 Языками инородныхъ обновиль еси хрте, твоя оученики
 Вся подаеть дхъ стый, точить пророчествія

¹³ Трїодъ Цвѣтнаѣ. Москва 1992, с. 164–186.

¹⁴ Там само, с. 349–368.

Видѣхомъ свѣтъ истинный, прїяхомъ дха нбсного	глас 2
Во пророцѣхъ возвѣстилъ еси намъ путь спасенїя	
Во дворѣхъ твоихъ воспою тя спса міра	
Во дворѣхъ твоихъ гди, вѣрнїи колѣна душъ и тѣлесъ преклонше	
Трцу єдиносущную пѣснословимъ	
<i>слава і нині</i>	
* Прїїдите людіє, трїїпостасному бжству поклонимся	глас 8
<i>стихири на литїї</i>	
Во пророцѣхъ возвѣстилъ еси намъ путь спасенїя	глас 2
Во дворѣхъ твоихъ воспою тя Спса міра	
Во дворѣхъ твоихъ, вѣрнїи колѣна душъ и тѣлесъ преклонше	
<i>слава і нині</i>	
* Егда дха твоего послалъ еси гди, сѣдящымъ апостоломъ	глас 8
<i>стихири на стиховні</i>	
Не разумѣюще языцы гди...	глас 6
Сердце чисто сожизди во мнѣ бже	
Гди, стаго дха нашествіє, аплы твоя исполнившее	
Не отвержи мене от лица твоего	
* Црю нбный, оутѣшителю, дше истины, иже вездѣ сый	
<i>слава і нині</i>	
* Языцы иногда размѣсишася, дерзости ради столпотворенїя	глас 8
<i>стихири на хвалїтех</i>	
* Преславная днесъ видѣша вси языцы во грады двдовѣ	глас 4
* Дхъ стый бѣ оубо присно, и есть, и будетъ	
* Дхъ стый свѣтъ и животь, и живый источникъ оумный	
<i>слава і нині</i>	
Иже въ видѣ огненныхъ языкъ	глас 6

Преображення¹⁵

стихири на Господи воззвах

- * Прежде креста твоего, гди, гора небеси подобящися глас 4
 * Прежде креста твоего, гди, поимъ оучники на гору високу
 * Гора же иногда мрачна и дымна, нынѣ же честна и свята есть
 * На горѣ висоці преобразя спсѣ, верховныя имѣя оученики

слава і нині

- * Прообразуя воскресеніе твое, хрте бже глас 6

стихири на литіі

- Иже свѣтомъ твоимъ всю вселенную освѣтивъ глас 2
 Иже на горѣ фаворстѣй преобразя во славѣ, хрте бже
 Иже прежде солнца свѣтъ хртось,
 тѣлеснѣ на земли жительствуя

слава

- * Прійдите, взыдемъ на гору господню глас 5

і нині

- * Закона и пророковъ ты христе глас 5

стихири на стиховні

- Иже древле съ мойсеомъ глаголавый на горѣ сїнайстѣй глас 1
 Твоего едиnorodнаго сына провидѣвъ духомъ
 Неодержимое твоего свѣтолитія, и непри тупное божества

слава і нині

- * Петру и іакову и іоанну, лучшымъ оученикомъ твоимъ глас 6

стихири на хвалітех

- Прежде чстнаго крста твоего и страданія глас 4
 Иже прежде вѣкъ сый бгъ слово
 От двическаго облака ты рождена

слава і нині

- * Поят хртось петра, якова и іоанна глас 8

¹⁵ Жинія, мѣсяць августъ. Вісвъ свѣтъ (передрук: Москва 1997, с. 142–165).

Успеніє Пресвятої Богородиці¹⁶

стихири на Господи воззвах

О дивное чудо! источникъ жизни во гробѣ полагается глас 1

* Дивны твоя тайны, бже, вышняго престоль явилася еси, влчце

* Твое славять оуспеніє власти и престолы, начала и гдѣства

слава і нині

* Богоначальнымъ мановеніємъ глас 1

стихири на литії

Подобаше самовидцемъ слова и слугамъ глас 1

Иже небесъ вышшая сущи, и херувимъ славнѣйшая глас 2

Всенепорочная невѣста и мати благоволеніє отча

Прїидите вси конци земніи глас 3

слава

Прїидите, празднолюбныхъ соборъ глас 5

і нині

Воспойте людіє, мтри бога нашего, воспойте глас 5

стихири на стиховні

Прїидите, воспоемъ людіє, престую дѣву чистую глас 4

Давыдскую пѣснь днесъ людіє воспоемъ хрту бгу

Всечтное твое оуспеніє, прстая дѣво чистая

слава і нині

* Егда изшла еси, богородице дѣво,
ко изъ тебе рождшемуся глас 4

стихири на хвалітех

Въ славномъ оуспеніи твоємъ небеса радуются глас 4

От конецъ стекошася апостоловъ лучшіи

Иже животь рождшая, къ жизни преминула еси

слава і нині

* На безсмертное твое оуспеніє, бже мти живота глас 6

¹⁶ Жинія, мѣсяць августъ. Вісвъ авѣг (передрук: Москва 1997, с. 283–303).

Опублікований матеріал дає підстави зробити такі висновки: по-перше, нотувалися переважно перші та останні стихирини кожної групи, які задавали мелодичний *тон* певній частині празничного богослуження, а іноді (на особливо великі свята) у нашому Любачівському ірмологіоні нотовано й повний репертуар стихирин — наприклад, на Різдво Христове. По-друге, спостерігається яскрава мозаїка гласового розмаїття в межах стихирин одного празника, що створювало складну ладотональну організацію всієї служби. Така «полігласовість», якою насичені празничні мінейні цикли, без сумніву, сформувалася ще у Візантії, але пояснень цієї комбінаторики гласів поки що немає.

Ймовірно, що певна логіка укладання гласових відповідників празничних пам'ятей також впливає на формування єдності річного празничного кола, яка поєднувалася зі стійкою системою Осмогласника. На це питання сучасна наука поки що не дає відповіді, бо залишається незрозумілою цілісна організація музичної матерії іхосів-гласів, а музично-теоретичні трактати в цьому аспекті є недостатньо зрозумілими. Можливо, що саме лінійний запис українських Ірмологіонів сприятиме глибшому розумінню драматургічної єдності празничних циклів на власне музичних засадах.